

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petil-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon št. 143.

V Ljubljani, 10. januarja 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Vabilo na naročbo.

Drugi letnik „Narodnega Gospodarja“ začinjamo s to številko. Z jasnim programom stopil je naš list dne 10. januarja lanskega leta prvič pred slovensko javnost, in trdno zaupanje smo imeli, da se oklenejo lista vsi, ki jim je mar gospodarski razvoj in napredek našega ljudstva. Takrat smo pisali:

„Pri vstopu v javnost zavedamo se, da s svojim listom ustrezamo vitalni potrebi naroda. Narodno-gospodarski strokovni list, obsegajoč celo prostrano polje narodnega gospodarstva, kmetijstvo, trgovino in obrt, je resna potreba našega ljudskega življenja. Sredi šuma, vika in krika strastnih dnevnih političnih bojev in razprtij ne smemo nikdar zabiti, da narodno-gospodarsko življenje sledi svojim lastnim zakonom, neodvisno od političnih programov — in da smo na čvrstem razvoju in napredku našega narodnega gospodarstva interesovani enako vsi, brez razlike strank, da je torej tukaj točka, kjer moramo v lastnem interesu vsi složno sodelovati, vsi stanovi in vsi posamezniki, v skupni blagor ljudstva in posameznika! Ne smemo prezirati, da je zdravo narodno-gospodarsko življenje jeden najvažnejših virov ljudske neodvisnosti in splošnega napredka. Ta misel, ki čedalje bolj prodira med narodom, — je vredna in potrebna svojega glasila. Treba jo je uglobiti in razširiti — z razširjenjem in uglobljenjem strokovnega narodno-gospodarskega znanja. Malenkostno pa bi bilo, če bi hoteli posamezne stroke narodnega gospodarstva razmotrivati le iz tehničnega stališča. Tehnično izboljšanje produkcije in trgovskega prometa jedino ne more rešiti ne kmeta, ne rokodelstva in domače trgovine pretečega propada. To zamore doseči le obsežna socialna preosnova. Zato bodejo naši predali odprti socialno političnim razpravam. Politike pa se bomo strogo ogibali.“

Te besede med tem niso izgubile niti najmanj svoje veljave, in kedor je pazno zasledoval razvoj našega lista, prepričati se je tudi moral, da se od tega programa nismo oddaljili niti za korak.

Tudi v prihodnje hočemo ostati zvesti temu programu. Naš list pridobil si je lepo število izvrstnih sodelavcev, s katerih pomočjo se mu je posrečilo zadobiti si priznanje strokovnjakov. Osobito pa mora našemu listu, kedor ga ne meri s predsodki, priznati, da se je vedno v prvi vrsti oziral na vsakokratne praktične potrebe bodisi kmetijstva, trgovine, obrti ali združništva.

V tem tiru hočemo nadaljevati. Dosedanji sodelavci so nam obljubili tudi nadalje svojo pomoč, poleg njih pa se nam je posrečilo pridobiti novih.

S trdnim zaupanjem v Božjo pomoč pričenjamo torej drugo leto „Narod. Gospodarja“.

Cena listu je:

za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K.

Člani „Gospodarske Zveze“ dobivajo list brezplačno.

Kedor želi list na ogled, naj to sporoči upravništvu in naznani svoj natančni naslov. Dokler nam bode dopuščala zaloga, ustrezali bodemo takim željam drage volje.

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Strekelj.)

IV. Zboljšajmo svojo živinorejo!

Pazimo na živinsko pasmo.

Sad ne pade daleč od drevesa, pravi slovenski pregovor.

To velja tudi v živinoreji. Dobri stariši, dobri tudi mladiči. To pa zamoremo trditi samo v toliko, v kolikor ostanejo razmere v katerih se nahaja živina, tiste. Napačno bi bilo zatorej, če bi mislili, da mora vzrasti pingavska krava n. pr. na revnem Krasu, kjer ji primanjkuje dobre piče, ravno tako velika kakor v svoji domovini.

Tudi bi ne bilo prav, če bi trdili, da se prilega vsaka pasma in vsako pleme vsakemu kraju. Posebno plemenite živali, ki so navadno bolj omehkužene, rade poslabšajo in tudi obolijo, če pridejo v slabše razmere.

V takih slučajih nam prinašajo čestokrat še manjše dobičke nego revno domače pleme. Pri izbiranju živalskega plemena moramo biti torej jako previdni in gledati v prvi vrsti na to, ali bo žival uspevala v našem obnebu, ali bo prenašala naše pomanjkljivosti in šele potem na to, koliko in katere dohodke žival daje.

Ker je pa ta skušnja jako draga in za posameznika lahko pogubonosna, zato bi morale kmetijske družbe in vlada skrbeti, da se najde za vsaki kraj najboljšo žival, katero bi na podlagi večletnihkušenj potem v dotičnem kraju vpeljali. S tem delom bi se pa ne smeli prenašati, kakor so se minola leta že na več krajih. S tem niso kmetu prav nič koristili, prej pa škodili.

Gledé konjereje in govedoreje se je storilo zadnja leta pri nas, četudi ne povsod, mnogo, prav

malo ali nič se pa ni pomagalo našim ovčarjem. Res, da ne prinaša ovca zadnji čas bogve kakšnih dobičkov, ali če bi ne bilo n. pr. na pustem našem Krasu, zlasti na istrskem, ovce, ne znam, kaj bi počeli njegovi prebivalci. Edino koza in ovca zamoreta izkoristiti ono travo, ki raste med skalovjem, ker so pa napovedali gozdarji kozi, ki je, v resnici povedano, ubogemu najbolj koristna domača žival, strasten boj, ostane jim samo ovca na razpolago. Na misel mi prihaja tu ono pusto gorovje v južni Francoski, podobno našemu Krasu, kjer dobivajo milijone in milijone frankov samo za sir, ki prihaja pod imenom roquefort *kg* celo po 5 K v kupčijo. Lavsaška ovca, ki je tam doma, dá tudi 2 l mleka na dan. Pred časom pa ni bila nič boljša nego je naša in šele nekoliko desetletij sém je, kar so jo tako oplemenili. Ali bi si ne mogli tudi naši Kraševci pomagati po njih vzgledu? Gotovo, samo ganiti bi se morali oni, ki imajo dolžnost, da za njih skrbé. Poklicanim faktorjem kličem torej: pomagajte temu ubogemu ljudstvu!

Če smo odbrali za vzgojo dobrega mladiča, moramo ga, ako hočemo, da nam bo prinašal tudi dobiček, pravilno vzgojiti. Toda kako vzgaja naš kmet svoje živali? Hitro ko zagleda svet, občutiti mora ubogo živinče neusmiljeno gospodarjevo roko. Privezano k jaslam ali k steburu, komaj da se more ganiti. Le včasih se ga izpusti k svoji materi, da dobi od nje ono mleko, kar ga ni mogla spraviti skopa gospodinja od krave. Še celo mleka, katero je prisodila narava kot zdravilo in prvo hrano mlademu živinčetu in je za človeka neužitno, mu ne privoščijo in meneči, da bi teletu znalo škoditi, vržejo ga rajši na gnoj. Komaj je star mladič nekoliko dni, že se mora zadovoljiti s samim senom in ni še dovršil štirih mesecev in hajdi ž njim na pašo! Kako ho-

čete, da vam bo vspeval, če ravnate na ta način ž njim!

Videl sem že mnogo slučajev, ko je kupil kmet od umnega gospodarja, ki je imel lepo, plemenito živino, tele z namenom, da bi prišel tudi on do boljšega plemena. Tele je hranil potem mesece in mesece a smelo trdim, da je bila junica koncem prvega leta v nekolicah slučajih manj vredna, nego takrat, kedar jo je kmet kupil. Revež ni znal, kako se mora ravnati z mlado živino, da se dobi iz nje lepo kravo.

Če se ozremo nekoliko po svetu, kjer je živinoreja na viši stopinji nego pri nas, n. pr. na Angleško, Holandsko ali v Švico, vidimo, da skrbijo tam za mlado živino vse drugače, nego mi. Zato jim pa donaša tudi živina velike dohodke in ravno z živinorejo so si pripomogli ti kraji do visoke stopinje blagostanja. Če pa nosi živinoreja njim ogromne dobičke, zakaj bi jih ne donašala tudi nam? Le posnemati jih je treba. Poglejmo torej, kako vzgajajo Švicarji svoja teleta:

Hitro po porodu denejo tele in kravo v primerno gorek ograjen kraj, ki se nahaja v navadnem ali pa tudi v posebnem hlevu. Tu ostaneta skupaj deset in tudi več dni ter se prosto gibljeta. Tele se hrani, kedar se mu poljubi na maternem vimenu. Razun ako je krava pesebno mlečna, da ne more torej porabiti mladič vsega mleka, ne molzejo. Posebno prvo mleko (koljado, mlezivo) pustijo teletu, kajti oni dobro vedó, da ima to v sebi snovi, ki včistijo notranji del teleta. Tele, kateremu se odvzame prvo mleko, lahko pogine, ker se ne more iztrebiti.

Šele po desetih dneh, ko mora krava na pašo, ločijo jo od teleta, tele pa pripuščajo k njim od začetka po petkrat, potem pa po trikrat na dan. Ta sprememba se vrši pa polagoma in je tele skoraj niti ne občuti. Mleko, katero jemljejo teletu, nadomeščajo z drugo

G. A. Strekelj bode tudi letos nadaljeval članke, ki so lani radi svoje temeljitosti in poljudne pisave vzbudili splošno zanimanje med kmetovalci.

hrano, ki mora biti mleku podobna. Vzlasti uporabljajo ovseno moko, kuhano v začetku na posnetem mleku ali pa sirotki, bolj pozno, ko je tele odraslo, tudi na vodi. S tremi, štirimi tedni polagajo mu tu pa tam tudi dobrega sena, to pa bolj zato, da se mu tele polagoma priuči. Popolnoma odvzamejo teletu mleko šele s končanim šestim mesecem. Od tega časa naprej nadomestujejo mleko s tečno krmo, kakor je moka, otrobi, različne oljate pogače, z dobrim senom in s travo. V Švici doseže tele včasih že prvo leto 300 do 400 kg.

V najnovejšem času puščajo tele samo po nekoliko dni pri materi, med tem ga pa priučijo na hrano iz vimenu podobnih posod, v katera postavljajo mleko. Na ta način se teletu odraža popolnoma gotova množina mleka in tudi krava ne trpi z dojenjem. Posebno če ima krava bolno vime so taki stroji, ki obstoje navadno iz kositerjeve, pa tudi lesene posode, na katero je pritrjen gumi-jev cucek, jako priporočljivi, vendar je snaga tu prav potrebna. Če ni snaga v posodi, se mleko kaj rado izpridi. Tak stroj se dobiva n. pr. na Dunaju (Alfa-Separator, XVI. Ganglbauergasse 29) za 9 K. (Preskrbi ga na željo „Gosp. zveza“.) (Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Kedaj se žanje po svetu?

Da je pri nas žetev še le deloma pri kraju in pod varnim krovom, ko so naši ogrski sosedje za dober teden pred nami, to ve pač marsikdo. Manj znano pa je, da žetev na zemlji nikdar ne mine in da se ob vsakem letnem času v kakem kotu našega planeta žanje zlato klasje.

V sledečem podajamo nekak žetvin koledar za celo obljudeno

zemljo, ki seje žito. Zdaj o prosincu ko pri nas bleskeče vsa narava v srebrni odeji ledenosneženi, vozijo kmetovalci Avstralije in Nove Zelandije, kakor tudi oni v Argentini in Čile žito v svoje skednje.

Svečana se prične žetev v Indiji in Gorenjem Egiptu.

Sušca se bliža Dolenji Egipet temu, kjer se žetev vleče do malega travna, v katerem mesecu so tudi ženjci na otokih Cipru in Kubi, dalje v Siriji, Perziji, Mali Aziji in Mehiki na delu.

Velikega travna sledi francoski Alžir, kakor tudi osrednja Azija, Kitaj, Japan, Maroko, obrežja Arabije in severoameriški deželi Florida in Teksas.

Posebno mnogo se žanje v rožniku: tedaj se izprazne žitno polje Balkanskih in podonavskih držav, Turčije, Grške, Ogrske, južne Rusije, Laške, Španije in Portugala, južne Francije in severoameriških držav Kalifornije, Luizijane, Oregona, Alabame, Misipija, Georgije, Tenese, Viržinije, Uta, severne in južne Karoline, Coloreda in Misuri.

Mali srpan prinese zrelo klasje Avstriji, Nemčiji, Švici, severni Franciji, južni Angliji, Poljski, zapadni Rusiji in vzhodnim državam severne Amerike.

Na severneje države Zjedinjenih držav (Kolumbija in Manitoba) pride vrsta v velikem srpanu in ob enem se glasi petje ženjc po holandskih in belgijskih, severno angleških, danskih in srednjerovskih planjavah.

V kimovcu sledi potem še ruski sever, Švedija in Norveško in se prične brusiti srp na Škotskem ter ostane nabrušen daleč notri v mesec vinotok.

Ko pri nas listopad z večnim deževjem namaka tožno grobovje vseh vernih, spravlja ubogi, zatirani Bur v Transvalu, kakor tudi divji Peruvianec suho strn pod streho in gruden, ki s svojim Božičem slovenskemu kmetu ne pri- naša družega nego led in mraz,

obdaruje zapadnega Indijca, Birmanca in prebivalce Novega Južnega Uelsa z najlepšo zlato pšenico.

Goboreja.

Pridelovanje šampinjona*) kot postranski zaslužek.

Po Slovenskem poznamo razne vrste gob, od strupene mušnice z nališpanim gosposkim slamnikom, do priprostega, užitnega jurčka s črnim klobukom. Saj smo jih, kar nas je izšlo otrok izpod ratarskega krova tako radi nabirali v sadupolnem času jesenskega deževja po bližnjih mahnatih logovih in gozdovih, najraje po hrastovih nasadih. Nejedenkrate se je imela cela družina zahvaliti naši pridnosti, da se je kadila opoldne iz sklede gobova (ali vrbanova) kaša; tudi kisle in drugače pripravljene gobe so nam vedno dišale. No to je bilo le jeseni. Malokje so sušili gobe za zimo, pač pa se spominjam prekupcev, ki so pošiljali cente in cente posušenih gob po železnici v Trst in Bog ve kam še z dva- in večsto procentnim dobičkom. Da bom imel pa priliko dobivati kedaj po zimi, ko težak sneg odeva hrastov log in onemogočuje vsako rastlinsko življenje, sveže gobe na mizo, tega si nisem mislil in še menj se utegne predragemu slovenskemu gospodarju sanjati, da se dade najboljša vrsta gob, šampinjon ali kukmak po zimi pridelovati na prav priprost način, ki ne tirja od nas skoro nobenih troškov, ampak le trohico vaje in pa primerne prostora. Ne bom razlagal, čemu pišem ta sestavek. Obravnavanje tvarine samo utegne pripraviti tega in onega prebivalca v okolici posebno Ljubljane in drugih mest, pa tudi trgov, kjer bo sveža prikuha gotovo dobro došla in našla temu primerno ceno v trdem zim-

*) Šampinjon v francoskem pomeni „gobo“ sploh, posebej pa še ono izvrstno vrsto jedilne gobe, o kateri hočemo govoriti, po imenu „pečarka“ ali „kukmak“ (latinsko *Agaricus campestris*).

skem času, da se loti poskušnje pridelovati šampinjon. Vsaj ne bo edin na svetu, ki se s tem peča.

Največ umetnih vzgojevalcev šampinjona je gotovo na Francoskem, kjer se porabi v kuhinji velikanska množina šampinjonov. Raznovrstni zapuščeni kamnolomi, razne podzemeljske jame, kleti, podzemeljski hodniki in podi, ki so drugodi brez namena in samo za napotje, so postali po pridelovanju kukmaka plodonosni in ogromne množine šampinjonov, ki prihajajo sleherni dan na trg po večjih mestih, pričajo nam, v kako velikanskem obsegu se vrši tamkaj goboreja. Samo v Parizu in njegovi bližnji okolici se pridelava dan po več 25.000 kg šampinjonov.

Ako računamo da stane 1 kila pri najnižji ceni okrog 1 K (na Dunaju stane sedaj v prosincu kila okoli 3 K) tedaj znaša kultura (pridelovanje) gob v Parizu vsaki dan okrog 25.000 kron. V primeri s tem so stroški ž njimi v zvezi razmerno neznatni.

Tudi v Švici se obrača v najnovejšem času vzgoji šampinjonov velika pozornost. Tako so porabili v Ženevi za pridelovanje šampinjonov velikanske kleti nekdanjega pivovara in vsakdanja žetev znaša sedaj skoro 500 kg na dan. Pomaga jim pri tem tudi elektrika. Za kg plača švicarska meščanka 2—3 franke (K 1.80—2.70).

Tudi na Češkem in v Dolenji Avstriji se pečajo s tem pridelovanjem, toda v večjem obsegu samo vrtnarji in posamezniki. V manjši meri za „domačo potrebo“ prideljujejo šampinjon zlasti v okolici praški in dunajski lastniki vil in vrtnarji sploh.

Ker se najdražja stvar pri tej kulturi — gnoj namreč — lahko pozneje še porabi v gospodarstvu, zato ne vem, čemu bi se mi ne poprijeli lepe postranske obrti. Kako je to začeti in izvršiti, nato naj opozori pričujoči spis najširše sloje našega ljudstva.

Šampinjon se prikaže na površji zemlje v obliki majhne okrogle glavice, ki počiva na mesnatem stebelcu.

Še le na površju se prično glavice razvijati. Klobuk je od mlada polovičnat (nepopolen), pozneje bolj ali manj ploščnat, barve s početka bele; trosove gubice na spodnji strani klobuka so najpreje blede rožnate, pozneje posivijo in v starosti popolnoma počne. Ako klobuk razlomimo, je dolžina loma bela, in ostane iste barve tudi pozneje, po čemer se ravno šampinjon razločuje od strupenih gob, ki dobe nalomljene v kratkem svinčeno barvo. Pod vsakem šampinjonom najdemo v zemlji nežne izrastke kakor nitke, ali majhne kroglice, ki jim pravimo zarodki in ki jih rabimo za dalnje umetne nasade pri kulturi šampinjona.

Prostor za pridelovanje šampinjona.

Šampinjon se ne prideluje v navadni prsti, ampak v nalašč zato prirejenem gnoju. Tudi ne zunaj na vrtu, ampak v gnojnih gredicah (mistbete) ali v pripravnih zaprtih prostorih.

Najboljši v ta namen so bolj temni, proti prepihu zavarovani prostori, ki se dajo vzdržati v enakomerni toplini 10—14° R (nikdar večji). Najbolj pripravne so zlasti temne kleti, shrambe, hlevi, podzemeljski lomi, podi, gorke grede, da imajo le omenjene pogoje, namreč določeno stopinjo gorkote, dovolj teme, da se prerađe ne izsuše in tudi ne plesnijo.

Bolj temotni hlevi ali kleti še najbolj služijo v naš namen; zlasti hlevi z obilnim solitrom, ki ima na tvoritev gob znaten vpliv, so izborni.

Dostikrat nahajamo v hlevih prazna mesta, tako da se lahko napravijo grede ob kakej steni ali vsaj v kakem kotu ali pa vsaj na stoječih lesah druga nad drugo.

Pri nekotiki izvežbanosti vže opazimo, kake lastnosti mora imeti prostor, da je pripraven za vzrejo šampinjonov. Rednega dovoda svežega zraka potrebuje tudi šampinjon, le ostri preprih mu škoduje. Luči ne potrebuje, raste tudi v temi; prevelika svetloba mu celo škoduje. Tudi Bog ve koliko gorkote ne zahteva, vže pri 8—10° R se razvijajo gobe, vendar naj bo toplina enakomerna. Vlažnost, vlažni zrak pospešujeta njegovo rast. Vendar ta vlaga ne sme izvirati od stoječe vode, od vlažnosti zemlje ali dotičnega poslopja. Zakaj to bi bilo znamenje da se slabo prezračuje in zaduhli zrak je škodljiv. Tak prostor ne prija šampinjonu.

Ako se kje opetovani poskus ponesreči, ako mlade gobe še predno dorastejo počrne ali se sploh ne prikažejo, je skoro vedno nepripravnost prostora krivaneuspehu.

Nepripravnost prostora se dostikrat popravi s pozorno ventilacijo (prezračevanjem).

Pariški nasadi se takoj razpoznajo po visokih lesenih dimnikih, ki molijo iz podzemeljskih hodnikov in lomov, v katerih se prideluje šampinjon. Spodaj se vzdržuje neprenehoma koaksov ogenj ki provzroči neprenehano živahen preprih v podzemeljskih prostorih. Kakor hitro preneha ogenj, takoj prenehajo grede tudi roditi.

Grede so ali neposredno na tleh, ali pa na policah. V prvem slučaju ni treba posebnega tlakovanja; police pa najboljše pokrijemo 20 cm na debelo z gramozom (šuto) in zemljo, katero dobro potlačimo. Najbolja zato je ilovnata črnica. Police, ki so 60—70 cm globoke se pritrđijo na steno druga nad drugo v vrstah oddaljenih od 70 do 80 cm.

Tudi v sodovih in kadeh na pripravnih krajih se lahko prideluje šampinjon. O tem pripravnem načinu pozneje. Grede lahko napravljamo v vsakem letnem času, torej tudi sredi zime, kar je naj-

važneje, da nam je le možno toplino ohraniti na 8—10° R. Ako moremo to toplino vzdržati po zimi, napravimo gredice v jeseni za zimsko žetev, počenši z velikim srpanom; če ne, moramo odložiti to delo na spomlad. Jesenske gredice dajo gobe okrog 6 mesecev po nasadu do spomladi, pomladanske gredice pa do poletja. Gredice se lahko napravijo tudi na prostem v senčnatih krajih n. pr. pod gostim drevjem, pri zidu, pod grmovjem, a vžitek nam dajo le te samo v poletnem času.

Dopis.

Iz Pešate, fare sv. Jakoba ob Savi. (Moje lanske skušnje z umetnim gnojem).

V števil. 22. lanskega letnika spoštovanega „Narodnega Gosp.“, ki ga ob prostem času kaj rad berem, sem zvedel, da so se poskusi z umetnimi gnojili ali štupami, zelo dobro obnesli. Vesel sem bil tistega pisanja, tem bolj, ker sem letos sam z lastnimi očmi videl, da tiste štupe včasih res kar „coprajo“ po njivah. Zato sem si mislil: „Šmentej, pa še ti kaj napiši, da bodo ljudje po svetu vsaj kak dobiček imeli od tvojih skušenj, kakor si ga ti (namreč jaz) imel od tujih skušenj.“

Naša hranilnica in posojilnica je naročila pretečeno jesen več tavžent kil raznih gnojil, kakor Tomaževe žindre, kajnita, nekaj tudi kalijeve soli in superfosfata, dalje solitra in gipsa skupno za lepo število gospodarjev, mej kterimi sem bil tudi jaz. Ker sem že toliko bral o dobroti teh gnojil, zato sem štupal posebno na takih krajih, kjer drži občinska cesta ali druga javna pot, češ, če bo res kaj, da se tudi moji sosede poprimejo dobre reči. Tako sem napravil ob cesti v farno cerkev velik križ po zeleni setvi pšenice na eni, in rži na drugi strani. In glejte, v 14 dneh (bilo je spomladi) se je pokazal očividni uspeh. Dočim je bilo nepognojeno žito ru-

menkasto, redko in s plevelom poraščeno, sta bila križa na obeh straneh ceste zatemnelo zelena, za pol pedi višja in gosto zaraščena, kakor mlado zasajen graščinski smrekov gozdič.

Ravno to prikazen sem doživel pri ovsu, ječmenu in prosu. Privoščil sem jim na 1 a 8 kg kajnita, 3 kg superfosfata in 2 kg solitra.

Posledica je bila ta, da se je vže od daleč poznalo, da na teh parcelah ni vse tako, kot je po navadi na teh božjih njivah in da so ljudje kar vpraševali, kje se dobi taka štupa, ki čudeže dela. Posebno pa so čutili moč teh gnojil ob žetvi. Ženjice še zdaj pripovedujejo z veseljem, da snopja kar iz pod nog niso mogle spraviti, to je, dvakrat je zamahnila pa je bil snop, pa ne palček — snop, ampak pošten kmečki snop, kakoršne vežejo naše žanjice.

Krompirju sem dal tudi zobat na 1 a 2 kg superfosfata, 7 kg kajnita, 1 kg solitra, pa ne vem kaj je bilo vzrok, da ni pokazal tako sijajnega uspeha, kot bi ga bil človek pričakoval. Pač pa je bilo na mestih, kjer sem gnojil s stranišnim gnojem i listje silno košato, pa tudi gomolje znatno debelejše od onega na ostali njivi. Prepričan pa sem, da je nepopolnoma povoljnemu vspehu vzrok ali huda suša ob času cvetja, ko ima krompir ravno nalogo rediti se ali pa premajhna množina solitarja, kar me uči dobri uspeh gnojenja s stranišnikom.

Poskušal sem tudi s peso in zeljem. Z vspehom pri teh dveh sem prav zelo zadovoljen. Dal sem jima na 1 a 6 kg Tomaževe žindre, 12 kg kajnita in 6 kg solitra. Pridelek obeh, posebno pese, je tak, da ga podobnega ne najdete pod zvonom sv. Jakoba, ne vem sicer, če tehtajo posamezni gomolji po 5 kg, kot oni v Kamniku, toda po 3—4 kg jih je pa kar na kupe.

Tudi pri lucerni sem delal poskuse, ker sem bolj živinorejec,

kakor žitorejec, in mi je torej veliko ležeče na lepem pridelku detelje. Po navodu „Narodnega Gospodarja“ sem izvršil poskus tako-le:

Z učinkom sem bil jako zadovoljen in ga ne morem drugače opisati, kakor da rečem: Ko so prišli kosci pri prvi košnji domov, so se nekateri jezili, — domačemu fantu se je pa obraz kar žarel, kakor zrela medenka na vrtu, ki ji vrtnarji pravijo deviško rožno jabelko. Pa kaj bi tudi ne bil vesel! Ko so drugi zdihovali, da jih vse boli od take košnje in da take visoke hoste še nikoli niso kosili, pripovedovali so domači, kako krasno se kosi ta „nemška detelja“ na pognojenih parcelah, kakor bi — puter rezal — tako so dejali.

To sem tudi sam videl pri mešanju. Dočim so bila pognojena tla čez in čez pokrita s sočnato deteljo, so bili na nepognojenih tleh le tu in tam kupčki raznega plevela, lucerna je bila le bolj redkost. Mešati nismo mogli z grabljami, ampak le z vilami.

Da ne bo predolgo, naj v kratkem povem še o travniškem poskusi z umetnim gnojem. Razdelil sem puskosno parcelo na 4 dele in poskušal tako-le:

- I. 5 kg Tom. žlindre,
7 kg kajnita.
- II. Nič.
- III. 7 kg kajnita,
5 kg Tom. žlindra.
- IV. Nič.

Razložek mej pognojenim in nepognojenim je bil celo leto velikansk. Najlepše je uspevala I. parcela, zato mešanico kajnita in Tom. žlindre za ilovnate travnike na vso moč priporočam. Z mirno vestjo trdim (in vsi pravijo tako), da sem zvozil letos iz travnika v Trepetah, kjer sem delal poskušnje, najmanj še enkrat toliko sena domov, kot druga leta. Zato sem „Nar. Gospodarju“ za njegove dobre svete prav iz srca hvaležen in ga bodem tudi za naprej marljivo prebiral, ga drugim priporočal in se ravnal po njegovih svetih.

Luka Mivšek
posestnik na Pešati.

Živinoreja.

Otelitev krav.

Važno za mlekarne je, da morejo stranke celo leto dovolj mleka donašati. Kdor more po zimi svoje odjemnike s surovim maslom zadovoljiti, lahko dobi tudi po letu odjemnikov, ko je trg prenapolnjen. Navadno naredo večji trgovci sklepe na surovo maslo za celo leto. Takih ugodnostij morejo biti deležne le iste mlekarne, ki dajo zagotovilo, da imajo vedno zadosti mleka. Da pa morejo mlekarne izvršiti celoletno pošiljanje surovega masla, mora biti glavna skrb strank, da uredijo tako krave, da po zimi otelijo, kar je lahko upeljati. Ako krave po zimi skote, dajo po otelitvi največ mleka, spomladi, ko bi imele že v mlečnosti ponehati, pridejo na zeleno krmo in množina mleka se zopet povzdigne.

Slabo je za mlekarne, ako skote krave spomladi ali po letu, prvi čas imajo res zelo veliko mleka, toda ko pride zima, vsahnejo popolnoma in stoje več mesecev brez mleka. Posestniki, ki nakupujete krave za mleko, glejte, da si take napravite, ki sedaj po zimi otelijo, vi dobite skozi celo leto dovolj za mleko in mlekarne dosežejo višje cene za surovo maslo, ker dobe dobre odjemnike takrat, ko blaga primanjkuje. Mlekarnam bodi važna dolžnost, da priporočajo strankam, da skrbijo za zimsko otelitev.

Mokro krmljenje konj.

List „Konjski prijatelj“ piše: Nič ne škoduje konjereji tako zelo, kakor na daleč in široko razširjena nesmisel mokrega krmljenja. Zelo velikrat se pretirava in vzroki, ki se za to navajajo, so včasih kaj čudni. Prvi meni, da živalim mokra krma bolj tekne, drugi pravi, da se prihrani mnogo časa, ker je konj z mokrim zobanjem preje gotov nego s suhim; zopet tretji krmijo mokro, ker so vedno tako dedali.

Edino res je, da konji manje časa porabijo za povžitev mokrega zobanja, kakor za suho. To pa je ravno glavna napaka mokrega krmljenja.

Ako se krma podaja suha, jo mora žival počasi žvečiti in v gobcu dobro preobrniti, da jo dovolj pomeša s potrebno slino. Ako je krma vže sama ob sebi vlažna, odpade ta naloga in krma pride, ne da bi bila s slino pomešana, v želodec. Le-ta pa z neoslinjeno krme ne ve veliko pričeti, ker je zanj neprebavljiva in gre tudi večinoma neprebavljiva z blatom od njega. Mnogobrojni poskusi so dokazali, da konji od suhe krme več prebavijo, kakor od mokre. Pač se zdijo mokro krmljene živali na videz lepše rejene in bolj svetle, toda v resnici so vsled obilne vode le napilnjene. Zato se prerade potijo in upehajo in se za naporno

delo ne daje dobro rabiti. Tudi je želodčna slabost in klanje pogostna posledica mokrega krmljenja.

Važno je tudi, koliko se pri tem načinu potrafi krme po nepotrebnem. Kajti jasno je, da vse ovseno zrnje, ki se nahaja neprebavljeno v konjskem gnoju, ni doseglo svojega namena: rediti in krepiti konja in se je torej potratilo brez haska.

Zato ne moremo dovolj silno priporočati, da opustite škodljivo mokro krmitve konj.

Po skušnjah, ki so jih tu in tam po deželi napravili se pa tudi priporočajo, dajati konjem zdrobljeno (šrotano) zrnje; to je zlasti važno za starejše živali in za take, ki jih hočemo hitro odebeliti. Mirno lahko trdimo, da se pri enakem delu z zdrobljenim ovsem prihrani skoro 25% piče, ne da bi konji pri tem najmanj trpeli škodo, ravno nasprotno, še lepšo vnanjo podobo dobijo, ker je prebavljanje šrotanega ovsu in s tem tudi hranitev mnogo boljša.

Prepričani smo, da bo naša trditev pogosto zadela na ugovore, ker pa temelji na dejanski skušnji, zato kar najtopleje priporočamo svojim bralcem, naj poskusijo skozi nekaj mesecev krmiti z zdrobljenim ovsem in zraven opomnimo, da je priporočila vredno, oves samo toliko stisniti, da se ne trga.

Splošno.

Šola za življenje.

(Za „Hosp. list“ napisal Jos. Šlais, kmetovalec.)

Kdor ima priložnost večkrat priti v dotiko s kmetom, poslušati njegove težnje in želje, temu gotovo ni ušlo, da kmetijstvo dosti odločno kliče po učni preosnovi v ljudski šoli v tem smislu, da mora poduk v njih dobiti praktičen značaj, da bo zamogla ljudska šola v resnici dosežati svoj namen, ki je, postati kmetskemu prebivalstvu pravi „temelj in podlaga za živ-

ljenje“. Ljudska šola je za to, da poda mladini ne samo splošne izobrazbe, ampak tudi in to pred vsem tisto, katere bode kot občan enkrat v življenju potreboval. Ker pa ljudsko šolo na kmetih obiskujejo z večine otroci kmetov starišev, zato je gotovo popolnoma upravičena zahteva kmetijstva, da se mora ljudska šola brigati primerno tudi za potrebe tega stanu in si prizadevati, da vcepi otrokom v glavo in srce vse to, kar bodo kot bodoči kmetovalci in državljani ustavne države v življenju potrebovali. Sedanja ljudska šola je sicer dobra (večkrat tudi ne!) pripravnica za srednje šole, toda za praktično življenje si mladina iz nje malo odnese; v marsikaki učilnici ne sliši otrok o gospodarstvu in občni samoupravi niti besedice.

Velikokrat se zgodi, da sinovi manjših posestnikov zavoljo pomanjkanja sredstev ne morejo na kmetijsko šolo in da se morajo torej zadovoljiti samo s podukom na ljudski šoli. Vsaj vemo, da so pri nas cele fare, ki nimajo niti enega absolventa kmetijske šole.

Ljudska šola imela bi tedaj dečkom od 13. po 14. leta podati najvažnejše temeljne nauke iz gospodarstva.

Toda kje dobiti časa za tak strokovni pouk? Lahko je reči sledeč nekatere reformatorje: „Odstranite odvečne predmete!“ — Toda kaj naj vržemo iz šol kot odveč? Morda branje, pisanje, računico — ali slovnico in zlog? Ali naj iz učnega načrta odstranimo to troho zgodovine, zlasti domače? Tega gotovo ne! — Ali morebiti naravoznanstvo in prirodopis? — Zaprite pred kmetovalcem knjigo naravoslovnih ved in tedaj šele prav ne bode vedel, kako mu je gospodariti. — K večjemu bi se dalo z odstranjenjem telovadbe, katere kmetijski otroci ne potrebujejo, pridobiti 1—2 uri na teden; glede ostalih predmetov ne kaže družega nego pustiti jih

v načrtu, toda njih temelj bi morale biti življenske potrebe — kar hočem ob kratkem pojasniti.

Tako n. pr. bi moral v prirodopisu učitelj seznaniti otroke s temeljnim naukom o zemlji, njeni sestavi, obdelovanji, gnojenji itd. Pri razlagi o rastlinah bi jim moral razlagati ne samo o življenju rastline in njenih pogojih, kar se tiče rastlinske oskrbe od kaljenja do njene žetve, ampak bi jim imel tudi slikati korist in porabnost raznih rastlin ozir njih zdravilnosti, škodljivost plevela in podati jim sredstva na roko, kako ga treba zatirati.

Pri rastlinstvu imel bi učni načrt obsegati tudi razlago o sadjarstvu, zelenjadarstvu in cvetličarstvu. To razlaganje bi moralo iti seveda roko v roki z dejanskimi poskusi in razkazovanjem; v to pa bi imeli služiti uzorno vrejeni šolski vrtovi. Oj ti vrtovi! Koliko črnila se je vže prelilo zavoljo njih, koliko podpor se že žrtvovalo zanje, morda zato, da po njih bohotno kraljuje dragoceno ameriško zelišče — krompir? Redkim izjemam — vsa čast!

Šolski vrt bi moral biti glavno poprišče šolske mladaži, kjer bi uživala najblažje ure rajske mladosti vadeč se zasajati drevesca, sejati pečke, prešolovati (pikirati), obrezovati, cepiti in pozneje oskrbovati materno drevje, deklince pa bi se imele učiti vzgajati toli važno zelenjad za kmečko kuhinjo, morda tudi za prodaj, zraven pa tudi gojiti nežnejšo rožo za domač okus in oltar. Kako krasen, blagostanje znaneč, bi bil pogled na te naše kmečke dome, ako bi bil pred vsakim okusno urejen in uzorno oskrbovan sadni in zelenjadni vrt! Kolikokrat pa nam sedaj vsled naše nevednosti sadno drevo ne prinaša zaželjenega sadu!

Pri razlagi o živalstvu naj bi se tuje živali omenjale le mimo grede, več časa pa naj bi se po-

rabilo domačim živalim, njih oskrbi, krmitvi in požlahtnjevanju, podal naj bi se tudi kratek navod, kako domačo živino obvarovati pred boleznijo in ohraniti zdravo, kakor tudi naučiti šolarje — prihodnje gospodarje, kako ravnati v prvih trenutkih kake nesreče ali obolenosti živine.

Deklicam bi jako teknil korenit pouk o pri nas toli zanemarjenem perotnistvu. Na kmetih ima perotnino v oskrbi gospodinja, in — če pomislimo kako malo naše dobre tovarišice o krmitvi in oskrbovanju perutnine vedo — se ne smemo čuditi, da iz te gospodarske vejice ni dosti užitka.

Poleg tega se seveda tudi živali zunaj v narodi ne smejo prezreti: ne koristne ne škodljive. Zlasti naj se priporoča bramba koristnih živalij. Kolikokrat mladina iz nevednosti nič ptice, kamena podlasice, krte itd. V tej smeri bi beseda učitelja lahko mnogo koristila.

V prirodoznanstvu naj se preiskujejo glavne prirodne prikazni z ozirom na potrebe v gospodarstvu. Razlaga naj se o zraku, njega vplivu na zemljo, o vodi in njenem pomenu za zemljo in za rastlinsko in živalsko telo, o toploti, svetlobi, o nekaterih prvinah itd.

Istotako bi se morala občinski samoupravi posvetiti največja skrb zlasti to pri zgodovini in zemljepisju. Ali ni žalostno, da marsikak priden kmetovalec niti županske službe ni vstanu opravljati, ker tega ne razume! — Na ljudski šoli bi se moral učenec navaditi delati razne prošnje, pobotnice, dolžna in druga pisma, račune, protokole, kar vse kmetovalec danes potrebuje.

Mladini se ima podati tudi zgodovina kmečkega stanu in mož, ki so si pridobili zaslug za naš stan, ti naj ji bodo za uzor; s tem se vzbuja v mladini stanovska samozavest in spoštovanje in cenitev svojega poklica.

Ravno tako bi se dalo pri računstvu in risanju marsikaj storiti za bodoče potrebe kmečke mladine. Pri računstvu bi se imeli šolarji vaditi meriti ploskve zemljišč (če le mogoče na prostem!), računati ploskovno mero zemljišč, pa tudi vsebino drugih teles, čveterooglatih hlodov, desk, okroglih drevesnih debel in drugih prostornin. Kolikokrat se zgodi, da bi si gospodar rad izmeril del zemljišča, vsaj približno, pa ne ve kje prijeti, ali bi si rad naslikal kak predmet (n. pr. orodje in pod,) ali napravil majhen obris (plan); toda vsa učnost novodobne razsvetljene šole mu ne zadostuje za to.

Vsi ti praktični nauki bi se lahko uveli na ljudski šoli, ne da bi moderna šola kaj trpela na obče izobraževalni svoji delavnosti, kateri namen bi morala imeti v nasprotju z mnogokratnim današnjim prakticiranjem. Učenci naj prejmo vse v priprosti, lahko umljivi obliki in jasni pouk jim bo v veselje brez težave. V ta namen bi se morale nekatere knjige, deloma tudi berila praktičneje predelati in dobiti več člankov praktičnega značaja — gospodarskega. Seveda ostane še vedno največ pripuščenega učiteljevi sposobnosti in dobri volji; tudi kak sprehod učitelja z otroci bi marsikaj pojasnil.

Da bi mogel učitelj o vsem tem podučevati učence, bi moral biti seveda sam najpreje primerno izobražen. A dandanes temu, žal, da ni tako, ker na učiteljskih pripravnicah razlaga učiteljskim kandidatom nauk o gospodarstvu samo profesor prirodopisja, ne pa skušen gospodarski strokovnjak. Tudi tečajji o počitnicah za učitelje so vsega priporočila vredni.

Mlin na veter.

Ker po naši domovini niso ravno redkost kraji, mislimo le na kršni kraški svet, kjer je pomanj-

kanje vodnih in drugih sil veliko, vetrovne tišine pa skoro nikoli in morajo ljudje zato dostikrat ure daleč voziti v mlin svoje žito, zato se mi ne zdi neumestno, dati svojem v premislek sledeče vrstice, s katerimi priporoča Jožef Rak v „Gosp. listu“ napravo vetrnih, ali kakor jih on imenuje „gospodarskih mlinov“ svojim češkim rojakom. Piše namreč:

Na gospodarski obrtni razstavi v Kutni gori je vzbudil veliko pozornost gospodarski mlin, razstavljen v bogatej ekspoziciji tvrde Ant. Kunz iz Hranic na Moravskem.

Ta praktični stroj goni veterni motor, s kojega kolesja se prenaša gonilna sila s pomočjo jermenja na mlin. Če tudi je veterni motor vsled neprijazne lege razstavnega prostora deloval večinoma le pri slabem vetru, vendar so bili njegovi učinki presenetljivi. —

V velik nasipalni koš se nasuje nekoliko vreč žita in mlin dela potem brez vsakega nadzovanja.

Priprosta, pri tem pa jako težavna sestava tega stroja se priporoča pred drugimi izdelki te vrste zlasti po sledečih prednostih.

Namesto težkih mlinskih kamnov ali valjarjev služita kot treči stroj dve lehkni jekleni kolesi (obročja), stoječi navpično, drugo ob drugem. Ta dva obroča se lahko po potrebi zblížata ali oddaljita s tem, da se priprosto zavrti regulacijsko kolesce in to iz tega namena, če si želim več zdrobu, ali moke namleti.

Razven tega imajo ti obroči še posebno prožno zavarovalno pripravo, ki ima namen kamenček, ki je slučajno zašel mej mleča obroča, pustiti skozi tako, da se pri tem mlečev čisto nič ne prekine in tudi obroča brez potrebe ne kazita.

Kratke črtice o kmetijskem poduku v raznih deželah.

Na Sp. Avstrijskem so dobili popotni učitelji za kmetijstvo nalogo pri predavanjih ljudstvo opozarjati na zadružništvo.

Nadzornik kmetijskih šol. ravnatelj Adametz, dela na Moravskem na to, da se vstanovi v vsakem političnem okraju dveletni zimski kmetijski tečaj. Sinovi posestnikov bi se po zimi v kmetijstvu izobrazili, po letu pa doma starišem na posestvu pomagali. Zimski tečaji so bolji kot celoletna šola, kajti gojenci zadnjih zavodov navadno stremijo za tem, da puste rodno posestvo in pravzamejo kako oskrbniško mesto.

Popotni učitelji v Dalmaciji, ki imajo vzgledno kmetijo v Kninu, morajo biti polovico meseca na deželi med kmetovalci, kjer imajo podučna predavanja o kmetijstvu ter izkazujejo ljudstvu praktične stroje. Kmetijski učitelj mora sam orati, pokazati kako se rabijo umetna gnojila in krmske rastline. V prostem času imajo predavanja po učiteljskih, semeniških, celo po jetnišnicah.

Češki deželni odbor je naročil deželnemu šolskemu svetu, naj opozori šolska vodstva ljudskih šol, da se opominjajo učenci pri raznih slavnostih in koncem šolskega leta na velevažni obisk kmetijskih šol.

Štajarska dežela ima uzorno vrejeno kmetijo v St. Gallnu, kjer imajo večkrat praktična predavanja.

Tirolsko je dobilo prošlo jesen prvo sirarsko šolo v Avstriji v prvi vrsti namenjeno za izdelovanje finega sira.

V Bosni so vzorno vrejene državne kmetije, kamor pride vsako leto 12 kmečkih mladeničev v službo, da se vpeljejo v moderno kmetijstvo. Pozneje, ko se nastanijo doma kot gospodarji, jim gre zavod še vedno s svetom in nakupom dobrih semen in gnojil na roko.

Rusko poljedelsko ministerstvo je sklenilo v raznih pokrajinah kmetijske strokovnjake nastaviti, ki imajo nalog, ljudstvo teoretično in praktično v kmetijstvu poučevati. Prirejevale se bodo kmetijske razstave in ustanovljale vzgledne kmetije, ki naj kažejo ljudstvu, kako se morajo novodobne iznadbe v naravi uporabljati. Sedaj nameravajo nastaviti 100 kmetijskih strokovnjakov za posamezne kmetijske panoge, kakor za pridelovanje žita, živinorejo, mlekarstvo in sadjerejo. Ako se dokaže, da je delo nastavljenih kmetijskih strokovnjakov plodosporno, nastaviti hočejo zopet na novo 100 kmetijskih strokovnjakov.

Nov kmetijski list.

V Trstu začne izhajati dne 15. januarja nov list z imenom „Vinarski in vrtnarski list“. Namenjen je v poduk našim vinarjem, sadjarjem, vrtnarjem in ljubiteljem teh velevažnih kmetijskih strok. Urednik mu je naš izvrstni sotrudnik g. Anton Štrekelj, učitelj za vinarstvo na c. k. namestništvu v Trstu. List, ki je pisan za vse slovenske pokrajine in je zgolj rodoljubno delo, stane za vse leto samo 1 krono, naroči ga torej lahko vsak, tudi najmanjši kmetovalec. Naročnina naj se pošilja na naslov: Slovenska kmetijska družba v Trstu (Via Geppa 14).

Prepovedano tajno sredstvo.

C. k. deželna vlada za Kranjsko razglašala:

C. k. ministerstvo za notranje zadeve je z odlokom z dne 19. novembra 1900, št. 38972, prepovedalo razpečavo tajnega sredstva takozvanega „elektromotarisches Zahnhalsband“ katero razpošilja lekarna Gebrüder Gehring v Berlinu W. Königgrätzerstrasse 18.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1: Fr. K. P. pri Šk. L. Pri nas se namerava vstanoviti mlekarska zadruga, toda govori se, da se ne bode moglo mleko dražje plačevati kot 1 l z 4·5 kr. Prosim pojasnila, kolika cena je drugod.

Odgovor 1: Glavni pogoj vsake mlekarske zadruge je, da se jej zagotovi nje obstanek in to je le mogoče, ako se plačuje 1 l po 4—4·5 kr. Češke mlekarne plačujejo mleko 1 l po 4 do 4·5 kr.; Tirolske 4·5—5 kr., pa je zadnja cena redka, v Bohinju se more plačati zadružnikom pri izdelovanju sira 1 l samo po 4 kr., za kar so že ljudje hvaležni, ako tako visoko pridejo. Iz 100 l mleka se dobi 7—10 kg ali srednje 8·4 kg godnega sira, ki vrže pri zelo ugodnih razmerah 1 kg 52 do 54 kr. 4·37 do 4·54 gld. Pri proizvodnji mleka v surovo maslo je cena ugodnejša, 100 l da pri 3·5 % tolsče 3·7 kg masla pri ceni 1 kg po 1·05 do 1·10 gld. 4·89—5·07 gld. poleg tega pa še da posneto mleko 1 l 1·5 do 2 kr. Ker se cena v mlekarni radi preobilih stroškov in radi prenizke cene za proizvajane izdelke ne more višje povspeti, zato morate gledati, da imate na drug način večje dohodke. Namesto da krmite slabe molznice, ki Vam dajo dnevno komaj 5 l ali skozi celo leto 1600 l, jih nadomestite polagoma s kravami, ki bodo dale na dan 10 l in v letu 2000 l ali še več. Redite teleta od krav, ki so dobre molznice, kajti mlečnost se podeduje. Prvotno je imela krava le toliko mleka, da je zadovoljila svojega mladiča, toda po človeški umetnosti se je dognala mlečnost na izvanredne dohodke celo nad 4000 do 6000 l. Vredite otelitev tako pri kravah, kar posebno lahko ukrenete pri telicah, da imajo mladiče v zimskem času. Na ta način molzejo dvakrat, kajti mlečnost je najvišja po otelitvi, spomladi uže krava na mleku pojema, tedaj pride na zelenje in mlečnost se zopet poviša. Ne sme Vas ustrašiti pred ustanovitvijo mlekarne nizka cena, kajti Vi morate gledati, da imate veliko množino mleka in ta Vam bo dala zadovoljni dohodek. Kjer so dobro vpeljane mlekarne, je tudi cena kravam višja. Pri nas smo že veseli, ako nam da tujec za kravo 130 gld., toda lepe pingavske pasme krava stane v Švici 250—300 gld.

Vprašanje 2: Kmetijsko bralno društvo v Ž. V našem društvu je prišlo zadnjič do razmotrivanja, kaj more biti povod, da je žito ene vasi

vedno težje kot pa sosedne, tudi žirina prve vasi je težja in ovce so v volni veliko boljše kot pa v drugi vasi.

Odgovor 2: Teža žitu kakor tudi redilnost krme je odvisna od rudninskih snovij zemlje. Ako je zemlja bogateja na fosforni kislini, apnu, kaliju in dušiku, tedaj je tudi pridelek bolji in tečnejši. Bilo je še pred 15 leti neznano, kako se naj žito in živinoreja v istih krajih, kjer raste slabo žito in je žirina slabotna, pripravita do boljših dohodkov, toda umetna gnojila so nam odprla pot, da lahko pridelamo težje žito in močnejšo žirino. Ogrske grajščine rabijo za gnojitev žita poleg damačega gnoja še superfosfat s tem namenom, da dobe težje zrnje. Krma, ki raste na travnikih, koji so se potrosili z umetnimi gnojili, je glede redilnosti veliko tečnejša, v primeri z ono, ki je rastla na najlepših vodenih travnikih. Posledica dobre krme, ki je bogata na rudninskih snoveh, je zdatno zboljšanje živinoreje.

Vprašanje 3: I. V. v C. Hodil sem po raznih deželah, toda nikjer nisem videl, da bi se še obdelovala zemlja na ozke kraje. Ali je bolje za naše razmere ozke kraje imeti ali kaj je povod temu, da se ne vpeljejo široki.

Odgovor 3: Ozke kraje pri sedanjih razmerah še imeti je jako slabo, ker pridelki ostanejo vedno piči. Umestni so le za zelo težko zemljo, da se voda po dežju ložje odteka. Dobro je bilo preje na ta način zemljo obdelavati tudi v istih krajih, kjer je bila zgornja plast jako plitva, da se je po ozkih krajih vsaj nekaj prsti dobilo, kjer so imele rastline svoj potrebni živež in vlago. Toda sedanji čas nam je dal umetna gnojila in zeleno gnojitev, da lahko vedno zadostno gnojimo in nam ni treba več tistih ozkih krajev. Koliko boljše pridelke bi imel kmetovalec, ko bi oral vse ravno in bi se tudi lahko posluževal universalnega Sahovega drevesa, ki samo orje, ne da bi je kedo držal. Zakaj še toliko truda s starimi orali!

S e j m i.

Na Kranjskem:

17. januarja v Kotredežu, Železnikih, na Uncu, na Brezovici, v Cerkljah in v Kostanjevici.
20. „ v Kamniku, na Dovjem in v Kočevji.

- 21. januarja v Novi vasi (na Blokah), na Višnjigori, v Ljubljani (8 dni) in v Vinici.
- 22. " v Novem mestu in Vrhpolji pri Vipavi.
- 25. " v Radečah.
- 30. " na Rakeku.
- 1. februarja v Šturji.
- 3. " v Žužemberku, v Lukovcu in v Loškem potoku.
- 4. " v Metliki.
- 5. " v Borovnici.
- 7. " v Gor. Logatcu, v Šent Jerneju (Dolenjsko).
- 9. " v Boštanju, Grahovem, Zagorji (za Savo) in v Mengšu.

Na Štajerskem :

- 11. januarja na Planini.
- 14. " pri Sv. Filipu v Veročah, v Št. Jurju ob Taboru.
- 17. " v Kapeli pri Brežicah in v Petrovčah.
- 20. " pri sv. Andraži (pri Ptuju), v Arveži pri sv. Morji (Podčetrtek), v Bučah in Vrenski gorci.
- 32. " v Dobavi.
- 3. februarja pri Sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah) in pri Sv. Jakobu pri Kolbiji.
- 4. " na Dobrni v Livnici.
- 5. " v Celju, pri sv. Petru pod Hundsbergom.
- 6. " v Gornjem Gradū.
- 9. " v Pilštanju.
- 10. " v Št. Jurju ob južni železnici.

Na Koroškem :

- 11. januarja v Gmintu (vsako kvat. soboto živinski sejm).
- 13. " v Beljaku (vsako kvat. sredo živ. sejm), v Milštanju in Strasbergu.
- 14. v Št. Vidu.
- 3. februarja v Brežah v Paterjonu.

Na Primorskem :

- Od 14. do 16. januarja v Vidmu.
- 21. januarja v Sežani.
- 2. februarja v Šmarji.
- 3. " v Glemoni, in Detuljah.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog **Juraj Gamulin,** Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

900 lepih hrastov ima na prodaj **Janez Perko** na Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zatičina. Pošteni kupci se vabijo.

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki!
V vasi Kaščerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — **Josip Goljan,** župnik.

Deček kateri ima veselje učiti se podobarje se takoj sprejme pri **Jos. Hudaklin-u** podobarju, Št. Jernej — Dolenjsko

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na prodaj

cepljene trte

na amerianski podlagi Portalis požlahtnjene kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in rulanec po 14 vinarjev komad,

Priporoča se:

Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.

Edini domači zavod te stroke:

Ljubljana, Medjatova hiša.

Posestvo v Trnovcu

pri Sevnici, približno 60 oralov z velikim vinogradom se proda, eventualno tudi brez vinograda.

Anton Kunšek, Planina pri Sevnici.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Trgovske novice.

(Avstrijska trgovina s sadjem) Avstrijsko društvo za sadjerejo priredilo je v svetovni razstavi v Parizu lani razstavo našega avstrijskega sadja. Pokazalo se je, da je avstrijsko sadje zmožno za konkurenco z drugimi državami. Njegov okus ugaja osobito Francozom. Francoska ima sicer sama veliko in dobrega sadja, toda porabi ga toliko, da mora uvažati, ter je do sedaj uvažala sadje iz Španije, Italije, Belgije in celo iz Kanade. Zanimanje za naše sadje je na Francoskem vzbujeno, treba le še ugodnih tarifov in previdne carinske politike, da se naša domača trgovina s sadjem zboljša.

(Sekcija za trgovinsko politiko) ustanovila se je sedaj v ministerstvu za notranje zadeve ter obseza poleg družega trgovinski politični oddelek, Donavsko komisijo i. t. d. Vodi to sekcijo sekcij-ski načelnik vitez Suzzara.

(Vnanja trgovina Ogrske) povzdignila se je 1900 v primeri z letom 1899 za približno 12 milijonov meterskih stotov in nad 1 milijon komadov. Posebno pomnožil se je izvoz premoga, žita, moke in lesa. Uvoz Ogrske pa se je znižal za okoli 4 milijone metrskih stotov in 1 milijon komadov. Vrednost leta 1900 upeljanih predmetov je bila 97.75 milijonov kron, ona izpeljanih pa 128.10 milijonov, tako, da je izvoz za 30.35 milijonov kron bil večji kot uvoz.

Obrt.

Obrtne novice.

(Shod vseh obrtnih zadrug in društev.) Letos nameravajo obrtniki sklicati neodvisen shod vseh obrtnih zadrug in društev na Dunaj. Ta shod naj bi se pečal strogo samo s stanovskimi vprašanji in ne tudi s politiko. Pečati bi se imel, tako pripoveduje razposlani načrt za dnevni red s sledečimi vprašanji: 1. Prememba obrtnega reda, da se doseže povse jasen obrtni red za vse obrti. 2. Spričevalo sposobnosti naj se upelje za vse obrti. 3. Pogovor o krošnjarstvu. 4. Odprava kaznilniškega dela. 5. Odprava rokodelskega dela po tovarnah. 6. Uredba trgovine z od rokodelcev izdelanim blagom. 7. Ustanovitev obrtnega ministerstva. 8. Upeljava obligatoričnih zvez obrtnih zadrug. 9. Uprava

bolniških blagajen pomočnikov po zadrugah. 10. Vsak samostojen obrtnik imej volilno pravico brez ozira na davek. 11. Vsaka zadruga imej pravico imenovati člane v komisije za odmero davka. 12. Upeljava rokodelskih zbornic. 13. Organizacija združnih zvez. 14. Skušnje učencev in mojstrov. 15. Preskrbovanje obrtnikov za starost. Ta dnevni red kaže resno voljo sklicateljev, rešiti pereča obrtna vprašanja; želeli bi bilo mnogo zanimanja za ta shod med obrtniki.

(Preosnovno obrtnega združništva) baje, kakor poročajo listi, namerava vlada in sicer tako, da bode razpustila kolektivne zadruge in upeljala na njih mesto strokovne. Ta korak zamoremo le z veseljem pozdraviti, ker le s strokovnimi zadrugami se da res pomagati obrtnemu stanu. V se-

danjih kolektivnih zadrugah so zastopani najrazličnejši obrti, kojih težnje so čestokrat med sabo v nasprotju in zatorej je sedaj zelo otežkočena, če ne onemogočena obrtna kreditna organizacija, organizacija nakupa in prodajanja i. t. d.

(Knjigovodske tečaje za obrtnike) namerava upeljati, kakor se čuje, trgovinsko ministerstvo. Enketa o kreditnih razmerah male obrti, ki se je vršila majnika lani, pokazala je, da mnogo obrtnikov nima sploh nobenega knjigovodstva ali le nepravilno. Pravilno knjigovodstvo pa je glavni pogoj vsake uspešne kreditne organizacije obrti. Knjigovodski tečaji vršili se bodejo razdeljeno po posameznih obrtnih strokah in se bode baje najprve vršil tak tečaj za mizarje.

ZADRUGA

Plačevanje obresti od posojil.

O tem važnem poglavju posojilniškega življenja piše „Moravski zadrugi list“ obširno, ter pride do sledečega zaključka: Načelniki in blagajniki posojilnic morali bi si staviti kot poglavitno nalogo, neizprosno za to skrbeti, da se obresti od posojil plačujejo redno. So res slučajji, v katerih je dolžniku nemogoče, o pravem času plačati obresti. Toda v takih slučajjih je dolžnikova dolžnost, naznaniti zapreko pravočasno odboru. Samo v prid dolžnikov je, ako plačujejo redno obresti, ker sicer se zastanki naberejo, dolžnika pripravijo v stisko, posojilnico pa v neprijetni položaj, postopati morda celo sodnijsko proti dolžniku. Vsemu temu pa se ogne posojilnica, ako skrbi za to, da dolžniki redno plačujejo obresti.

Združništvo na Nemškem.

Število zadrug na Nemškem pomnožilo se je v času od 1. julija

1900 za 900. Med temi je 585 posojilnic, 75 pridobitnih zadrug, 153 mlekaren in 87 drugih zadrug. V zadrugi register na Nemškem je bilo 1. julija 1900 vpisanih skupaj 13.636 kmetijskih zadrug in sicer 9793 kmetijskih posojilnic 1115 pridobitnih, 1917 mlekarških in 811 drugih zadrug. 80 odstotkov vseh zadrug na Nemškem je kmetijskih. Z neomejeno zavezo jih je 11.852, to je 86,9 odstotkov vseh zadrug. Kmetijskih zadrug je na Pruskem 7213, na Bavarskem 2716, na Saksonske 165, na Virtemberskem 1055, na Hensenskem 646, na Badenskem 511, v Alzaciji in Lotaringiji 409, na Oldenburškem 194, na Meklenburškem 184, v Braunšvajgu 95.

Denarni promet hranilnic in posojilnic

V mesecu novembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Senožečah: Prejemki 2466 K 15 h, izdatki 2470 K 92 h,

denarni promet 4937 K 07 h, dana posojila 2460 K, vrnena posojila 1980 K.

V mesecu decembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Sv. Jurji pri Kranji: Prejemki 5458 K 39 h, izdatki 3849 K 29 h, denarni promet 9307 K 68 h, prejete hranilne vloge 1667 K 50 h, izplačane hranilne vloge 1150 K, dana posojila 2470 K, vrnena posojila 540 K.

Hranilnica in posojilnica v Senožečah: Prejemki 1164 K 42 h, izdatki 520 K 47 h, denarni promet 1684 K 89 h, prejete hranilne vloge 200 K, dana posojila 440 K, vrnena posojila 640 K.

Hranil. in posojilnica Selce pri Škofji Loki: Prejemki 18056 K 26 h, izdatki 15026 K 50 h, denarni promet 33082 K 76 h, prejete hranilne vloge 5051 K, izplačane hranilne vloge 2367 K 78 h, dana posojila 5821 K, vrnena posojila 2280 K.

Hranilnica in posojilnica na Rovih: Prejemki 2975 K 12 h, izdatki 4957 K 70 h, denarni promet 10932 K 82 h, prejete hranilne vloge 1840 K, izplačane hranilne vloge 2361 K 60 h, dana posojila 1958 K, vrnena posojila 1758 K.

Hranilnica in posojilnica na Češnjici: Prejemki 19805 K 81 h, izdatki 17540 K 02 h,

denarni promet 37345 K 83 h, prejete hranilne vloge 6174 K, izplačane hranilne vloge 2658 K, dana posojila 14432 K, vrnena posojila 703 K.

Hranilnice in posojilnica za farno občino Kamnje: Prejemki 436 K 07 h, izdatki 311 K 06 h, denarni promet 747 K 16 h, prejete hranilne vloge 100 K, izplačane hranilne vloge 100 K, dana posojila 160 K, vrnena posojila 150 K.

Hranilnica in posojilnica v Srednjivasi: Prejemki 10477 K 68 h, izdatki 8740 K 51 h, denarni promet 19218 K 19 h, prejete hranilne vloge 4867 K 85 h, izplačane hranilne vloge 1028 K 21 h, dana posojila 2768 K, vrnena posojila 1588 K.

Hranilnica in posojilnica na Vrhniki: Prejemki 7855 K 60 h, izdatki 2238 K 24 h, denarni promet 10093 K 84 h, prejete hranilne vloge 7308 K, dana posojila 2190 K.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 12112 K 02 h, izdatki 9601 K 98 h, denarni promet 21714 K, prejete hranilne vloge 3402 K 65 h, izplačane hranilne vloge 8101 K 08 h, dana posojila 1400 K, vrnena posojila 3200 K.

za ječmen	K 14—
„ oves	„ 12—
„ ajdo	„ 13—

Na trgu v Ptaju

za 100 kg

za pšenico	K —, K 15—
„ rž	„ —, „ 14—
„ ječmen	„ —, „ 14—
„ oves	„ —, „ 13—
„ turšico	„ —, „ 13—
„ krompir	„ —, „ 440
„ seno la	„ —, „ 440
„ ajdo	„ —, „ 17—

Na trgu v Mariboru

za hektoliter

za pšenico	K 16 80
„ rž	„ 14 60
„ ječmen	„ 13 60
„ oves	„ 13 40
„ turšico	„ 14—
„ krompir za q	„ 6—
„ seno za q	„ 4 80

Na trgu v Gorici

za 100 kg

za ječmen	K 21—
„ oves	„ 12 20
„ turšico	„ 12 20
„ krompir	„ 6—
„ seno	„ 2 60

Tržne cene 10. januarja t. l.

Na trgu v Kranju

za 100 kg

za pšenico	K 15—
„ rž	„ 14 50

VABILO

na

občni zbor

hranilnice in posojilnice na Igu

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

dne 27. prosinca t. l.

po krščanskem nauku v kaplaniji.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo.
2. Potrjenje računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Radi nepričakovanih zaprek zakasnila se je ta številka „Narodnega Gospodarja“ za nekaj dnij. Prihodnja številka izide redno 25. t. m.

Upravništvo.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlom.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

Za oddati ima:

6 kv ajde, 6 kv turšice
in 20 hl izvrstnega terana
duhovnik na Krasu.

— Naslov pri uredništvu. —
(88) 3—2

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin
starih in novih

iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

(63) 24—1

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Šivalne stroje
priznane najboljšega izdelka
za družine in obrtnike

priporoča tovarniška zaloga
šivalnih strojev

IVAN JAX
v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17.

(89) 12—1

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnic
K 6,000.000—

Premijska in odškod-
ninska rezerva
K 2,500.000—

Zavarovanje poslopij
in vsakovrstnih premičnih
proti požarnim škodam.

C. kr. priv.
zavarovalna družba za življenje
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica K 2,400.000—

Premijska in odškodninska rezerva
K 25,940.000—

Zavarovalno stanje K 112,000.000—

Premijski dohodki K 4,700.000—

Zavarovanje na človeško življenje
za slučaj doživetja in smrti, otro-
ških dot in starostnih rent.

„Providentia“
občna zavarovalna družba
na Dunaji.

Ustanovna glavnica
K 5,000.000—

Uplačana glavnica
K 1,500.000—

Zavarovanje proti telesnim
nezgodam za slučaj smrti,
stalne invaliditete inčasne
poškodbe. — Jamstveno za-
varovanje za kolesarje, po-
sestnike konj, tovarne in
industrijska podjetja.

➔ Stalne nizke cene premije in točno kulantno odškodovanje. ➔ (82) 11—11

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17
JOSIP PROSENC
(v novem uršulinskem postopju)

Spreten delavec, izurjen v kmetijstvu, želi s svojo pridno ženo vstopiti v službo kot **oskerbnik** na kakem večjem posestvu.

Ponudbe naj se pošiljajo: **Peter Volk** na Suhorji, pošta Košana na Krasu.

(91) 3-1

KOSTANJ IN GORISKA VINA

prodaja
Kmetijsko društvo v Št. Petru pri Gorici.

Cene nizke,
naročila se izvršijo točno.

(85) 8-6

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močno in iskre.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žretje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1'20, mali K 0'70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5'— poslano z Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2'—, 100 kg K 22'— z Dunaja.

Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1'10, 1 kg K 2'—, 5 kg K 8'—.

Štedilni kolomaz, najfinejša kakovost, 5 kg K 1'40, 100 kg K 24'—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24-7 Občuje se slovenski.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

 blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

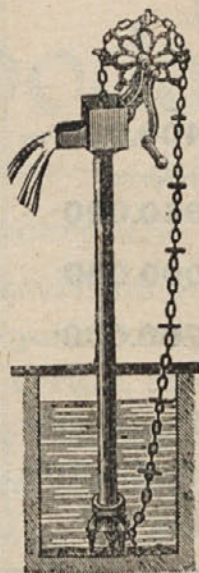
(95) 24-1

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju gnojnice **jeziti**, tedaj si kupi

 Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudovito veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ta ne obstoji niti iz dil ali zaklopk, niti iz usnatih cevij. (90) 24-1

Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; veliko posestnikov ne izda pri 20letni uporabi niti vinarja za popravo. Nad 3000 jih je v rabi; več sto pohval o njih nam je došlo. Razpošiljam to pumpo na 6tedenski poskus; ako bi bila pa ta nerabljiva, vzamem jo brez vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobcih-Roudnici ob/L.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, kakor slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom trgovcem voščene zavitke, kakor

 med

za prodajo v skafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje izvrstni **garantirani pitanec** v škatljah po 5 kg à kg 60 kr., škatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu. Dobiva se med v satovji in pitanec v skafih po 20-40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža i. t. d. prodaja se raznovrstna **medenina** na debelo in drobno. Prodaja se tudi **brinje**, **brinjevec** liter gld 1'20, **medeno žganje** liter 1 gld. lastni izdelek.

Kupuje se tudi vsaki čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi **vosek** in **suho satovje**, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči

OROSLAV DOLENEC,

svečar in lektar, trgovina z medom i voskom, Ljubljana, Wolfove ulice št. 10.

(79) 12-5

Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

(61) 24—23

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h. **Štefanijine kapljice**

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled boleznih oslabelih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga China-vina, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino.
Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli, prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci.
Zavoječek 50 h., 10 zavojev 4 K.

železnato vino

živinski prašek,

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno

pristno letošnje vino

napravljeno v lastni kleti iz dobrega grozdja svojih članov, deloma po novem francoskem načinu, ki daje vinu finejši okus, po sledečih cenah:

1. vrste belo vino po 40 Kron, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 34 do 38 Kron, loco Postojna;
3. vrste rudeče vino (kakor eviček iz Griž) po 32 Kron, loco Postojna.

V zalogi so še stara namizna in dezertna vina, kakor renski rizling i. dr. po prejšnjih cenah. Razpolaga tudi z žganjem, pristnim tropincem in brinjevcem.

• Vse vino je zajamčeno kot pristno. •

Pošilja se v sodčkih nad 56 litroy.

Na zahtevanje pošlje se vzorec. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

(93) 12—1

Najnovejši stroji za pripravo krmila za pozimsko krmenje v hlevu!

Stroj za pripravo rezanice,

s patentovanimi mazljivimi stojali na valčkih z najlažjim tekom, pri katerem se prihrani za 40% napora.

Stroj za rezanje repe in krompirja,

mlin za debelo moko in mečkanje,

parnik za živinsko krmo,

prenesljive štedilne peči s kotlom

s emajliranimi ali ne emajliranimi kotli, stoječe ali za peljati, za kuhati in pariti živinsko klajo, krompir, za mnogo poljsko in domačo porabo i. t. d

Stroj za lušenje koruze, mlinci za čiščenje žita, ločilni stroji trijerji.

Stroje za seno in slamo prešati, za na roko, stalno in za peljati.

Stroji za mlatiti, vitel, jeklene pluge, valarje, brane.

Najboljše stroje za sejati „AGRICOLA“

(zistem s zatikalnim kolesom) brez menjalnih koles za vsako seme, za na gore in ravnino

Samotvorne, patentovane

priprave za škropenje v pokončevanje grenkuljice, poškovalcev sadnega drevja in v pokončevanje peronospere

izdelujejo garantovano po najnovejši in pripoznani najboljši napravi

PH. MAYFARTH & Co.

c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in fužine na par.

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovane s čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinami.

(86) 12—3

Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

~~~~~ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ~~~~~

